

İSTANBUL TİCARET ODASI
Etüt ve Araştırma Şubesi

SAAT SEKTÖR PROFİLİ

Hazırlayan
SEVİM ZİREK

Ağustos 2004

SAAT SEKTÖR PROFİLİ

İÇİNDEKİLER

I. SAAT TANIMI VE KAPSAMI

I.1. Genel.....	1
I.2. Bulunuşu ve ilk kez kullanılışı.....	1
I.3. Saat Tanımı ve Çeşitleri	
I.3.1. Saat Tanımı.....	1
I.3.2. Zaman Bölgeleri.....	2
I.3.3. Dünden Bugüne Kullanılan Saatler.....	3

II. DÜNYA SAAT PİYASASI

II.1. Dünya Saat Pazarı.....	5
II.1.1. Saatin Kalbi İsviçre.....	5
II.2. Dünya Saat Tüketimi.....	6

III. TÜRKİYE SAAT PAZARI

III.1. Tarihçesi.....	7
III.2. Türkiye'deki Saat Ticareti.....	7
III.3. Türkiye'deki Saat İthalat ve İhracatı.....	10
III.3.1. Dış Ticaret İçin Tanım.....	10
III.3.2. Mevzuat.....	10
III.3.3. Rakamlarla Dış Ticaret.....	11

IV. DEĞERLENDİRME, SONUÇ VE YORUMLAR.....

18

IV.1. SORUNLAR

IV.1.1. Taklit Saatler.....	19
-----------------------------	----

SAAT SEKTÖR PROFİLİ

I. SAAT TANIMI VE KAPSAMI

I.1. Genel

İlk çağlarda bir tahtaya dikili üçgen bir tahta formunda karşımıza çıkmış olan saat, teknolojinin gelişmesi ile biçim değiştirmiş, gelişmiş akrepli, yelkovanlı mekanik saatlerin yapılmasına imkan vermiştir. Teknolojinin daha da gelişmesi ile dijital saatlerin üretimi mümkün hale gelmiş, ardından teknolojinin daha da hızlanmasıyla, gelişim hızına paralel olarak analog görünümlü akrepli yelkovanlı dijital saatler dizayn edilmiştir. Zaman içerisinde farklılaşmalar artmış, artık yelkovan ve akrebi olmayan, modern dizaynli okuması olabildiğince zor saatler karşımıza çıkmıştır. Bu yönüyle saat, insanlık tarihinin bir aynası gibidir.

I.2. Bulunuşu ve ilk kez kullanılışı

Saat mekaniği yapımının en temel kuralı, öncelikle zaman kavramının kesin anlaşılması ve dünya üzerindeki ortak bir dilmiş gibi okunabilmesini sağlayacak hesapların yapılmasıdır. Maddenin hayata gelmesini başlatan ve sonlanmasına doğru daima hareket eden zaman, elle tutulamayan, gözle görülebilen matematik ve geometri, trigonometri gibi bilimlerle hesaplamaları yapılabilen bir kavramdır.

Zaman içinde zamanı gösterebilecek işaretlere ihtiyaç duyulmuştur. Güneş ve ay bu işaretlere iki temel örnek olmuştur. Dünyanın kendi etrafında dönüşü ve ayın dünya etrafında dönüşü zaman hesabında kolaylık sağlayan temel işaretlerdir. Daha geniş zaman hesabı ise bizim genel evren içerisindeki durumumuzdur ve görecelidir. Dünyanın güneş etrafında ve kendi eksenini etrafında dönüşü dilimlere/meridyenlere ayrılarak metre hesabı ile zaman hesaplamasına aktarılabilmiştir.

İlk bulunan saat güneş saatidir. Mısırlılar tarafından bulunmuştur. Güneş saatinin temel çalışma prensibi bir yüzey üzerine çizilmiş olan saat çizgileri ve bir çubuğun bu saat çizgilerinin üzerinde oluşturduğu gölgesi yardımıyla zamanın belirlenmesidir. Güneş gökküresi üzerinde bir tam devrini 24 saatte tamamladığı için (Yer kendi eksenini etrafında 24 saatte döner), yerel ortalama zamanı ve bazı düzeltmelerle bölge ortalama zamanını bulmak mümkün olabilmektedir.

I.3. Saat Tanımı ve Çeşitleri

I.3.1 Saat Tanımı

Bir dakikası 60 saniye, tamamı 60 dakika olan, 24 saati toplam bir gün yapan ve bir haftada 168 saat durmadan dönen, zamanı gösteren alet/takıya "saat" denir. Saat, kimi zaman zamanı gösteren bir motor, kimi zaman şık bir takıdır.

Güneş saati, kum saati, kol saati gibi çok çeşitli saatler vardır. Hayatımız zaman dilimlerine göre ayarlanmış olup, bunun için dünya bile dilim dilim edilip meridyenlere bölünmüştür.

Bir gün, her saati 60 dakikadan ve her dakikanın 60 saniyesinden oluştuğu 24 saatten meydana gelir. Her yeni gün gece yarısında 00'da başlar. 24 saatte yani 23.59.59 da biter. Her gün 1 saati 60 dakikadan 1440 dakika ve her dakika 60 saniyeden 86400 saniye eder. Her saniye ise kendi ondalıklarına bölünür. Saniye, Systeme International d'Unites'in bir birimidir. İlk olarak 1 güneş gününün 86400 de biri olarak kabul edilmiştir.

Sözkonusu tarif, yerkabuğu seviyesi ya da aysberglerin parçalarına göre bazı küçük düzensizliklere yol açması, dünyanın hız seviyesi farkları yaratması nedeniyle sorgulanmıştır. Zaman, modern teknoloji ile atomik bir işlemci gibi ölçülmektedir.

Böylece standart metre de yeniden atomik saatin kullanılması tariflenmiş olup 1983 yılından beri, metre havasız bir tüp içerisindeki ışığın kat ettiği mesafe olarak 1/299.792.458 saniyedir.

Eşitlenmiş Evren Zamanı (UTC), Uluslararası Atomik Saat (IAT) dünyanın tüm köşelerindeki 150 adet Atomik Saat makinesi tarafından alınan ortalama değer demektir. Bu saatler yılda 2 saniyeden fazla hata yapmamaktadır. Böyle küçük dalgalanmalı farklar (muhtelif dünya köşelerindeki saatler) pratik bir zaman skalasının takdimi olup, UTC nerede olursa olsun IAT'nin 1 saniyesi UTC'nin 1 saniyesidir. Bu zaman hesabının 30 Haziran ve 31 Aralık'ta 1 saniye eklenerek ya da çıkarılarak Astronomik Saate uydurulması gerekmektedir.

UTC, 0 meridyen referans olarak alınmakta (GREENWICH), GMT çok fazla kullanılmamaktadır. Uluslararası anlaşma 1972 yılında İsviçre'de onaylanmıştır.

I.3.2. Zaman Bölgeleri

Gezegemizde gün ortası, güneşin meridyen karşısında herhangi bir noktada durduğu andır. Bundan dolayı, her yerin ayrı bir gün ortası olacaktır. Öyleyse, Kuzey, Güney yönü hariç dünyanın doğu ya da batısında ilerliyorsak, sürekli saatimizi ayarlamamız gerekmektedir. Yerel zaman ise, yerin herhangi bir parçasındaki zamana uydurulması kolay olmayan ve üstelik UTC'nin herhangi verilmiş bir meridyen için kullanılması da uygun bulunmayan bir durumdur. . Örneğin, Greenwich, tüm gezegen için gün ortasında güneşin gökteki pozisyonuna uymamaktadır. Ortak bir nokta bulunarak küre her biri 15 derecelik 24 bölgeye bölünmüştür. Greenwich Meridyen, birinci bölgenin eksenini olup adı, Batı Avrupa Bölgesidir.

Bir bölgedeki bütün zamanlar aynıdır. Gerçekte ülkeler, baş ve bitiş sınırları ile uygun zamanı kullanırlar. Hatta bazı koşullarda yaz ya da kış saati adı altında ileri ya da geri alırlar. Prensipite dakika ve saniye aynı kalıp, saat değişecektir. Bunun adı Zaman Farkı'dır. Meridyen hesabına göre doğu yönünde ileri seyahat ediyorsak saatin 1 veya daha fazla ileri alınması gerekirken, batıya yolculuk yaparken de geri alınması gerekmektedir.

Doğuya doğru giden bir yolcu, geçtiği her bölgede saatini 1 saat geri almalıdır. Greenwich (İngiltere)'den yola çıkan ve 12. bölgeye varan kişi 12 saat ilerlemiş sayılarak, saatini ileri almış olur. Tersi durumda ise her yeni bölgeye ulaşıldığında 1 saat geri gidilmiş olup 12. bölgeye varıldığında 12 saat geri gidilmiş olacaktır. İki yolcunun arasındaki fark artık 1 gün olmuştur. Burada hayali bir hat kuzeyden güneye varır (Pasifik Okyanusu boyunca) ve adı Uluslararası Gün Hattı'dır ki gün burada değişir.

Güneş cihazları, prensipte güneş ışığının gün içerisinde değişen pozisyonlarının derecelenmiş bir yüzey üzerindeki gölgesiyle çalışmaktadır.

Saat çeşitleri aşağıda sıralanmıştır:

- kol saati
- duvar saati
- masa saati
- atom saati
- kum saati
- güneş saati
- uyku saati
- yaz saati
- su saati
- elektrik saati
- cep saati vb...

I.3.3. Dünden Bugüne Kullanılan Saatler

Gnomon: Çin ve Mısırlılarca kullanılmış bulunan Gnomon, dikey bir ahşap çubuktan, kolon ya da tay sütun gösterge ile buna dik yatay yüzeyden yapılmıştır. Gnomon, güneş ışığının, çubuk üzerinden yerdeki yatay yüzey üzerine günün parçalarına denk gelen bölümlerinde oluşturduğu gölgelere (örneğin, en kısa ve çubuğun dibine yakın gölge öğle saatini) göre zamanı göstermektedir. Gün gölgenin değişik açılara göre eşit aralıklara bölünmüştür.

Güneş Kadranı: Gnomona benzer fakat daha karışık versiyondur. Yatay ya da dikey olabilen ancak dünyanın eksenine paralel bir cihaz tipidir. Mısırlılardan çok sonra Yunanlılar ve Romalılar da kullanmışlardır. En parlak kullanıma dönemi Ortaçağ ve Rönesans olsa da günümüzde de kullanılmaktadır. Güneş kadranlarında gerçek zaman ve yaklaşık zamanı gösteren dairesel göstergeler bulunmaktadır.

Diğer zaman ölçme cihazları ise Altimetrik Güneş Çemberi, Sheppard Saati ve Polos sayılabilir.

Akışkan Prensipli Saat Ölçüm Cihazları: Prensipten bir zaman parçasının karşılığı kum tanesi, su ya da yağ miktarının bir kaptan, çapı belirlenmiş delikten akmasına dayalı güneş yokken de çalışabilen cihazlardır.

Kum saati: Birbirlerine bir delikle bağlı olan iki cam kabın içlerinde önceden bilinen bir süre karşılığında kum hacmi bulunmakta ve üst kaptan akmaya başlayan kum alt kaptan birikince ters çevrilerek ölçüm yapılmaktadır.

Klepsida veya Su saati: Klepsida bir su kovası ve alt kısmındaki bir delikten oluşur. Su kovadan dışarı boşaldıkça seviyesi düşer ve su seviyesinin gösterdiği işaret, günün zamanını verir. Daha gelişmiş su saatlerinde yüzen bir şamandıra, su seviyesinin değişmesi ile hareket eder ve ona bağlı gösterge günün zamanını işaretler.

Mum saati: Zamanın üzeri derecelenmiş bir mumun aşağı doğru yanması ile ölçülmekte olan bu mumlar günümüzde zaman zaman bazı müzayedelerde kullanılmaktadır.

Lamba saati: Derecelenmiş şeffaf bir cam silindir içerisindeki yağ, öndeki yanma noktasında gece boyunca zamanı gösterir. Yağ yandıkça şeffaf kandildeki seviye düşerek zamanın nerede olduğunu gösterir.

Mekanik Saatlerin Tarihçesi: XIII. yüzyıla gelindiğinde, günün bilim adamları, zamanı söyleyebilmek için hala güneşe ihtiyaç duymaktaydılar. Üstelik Avrupa'da günler, haftalar boyu güneş bulutların arkasında kalırken bunu yapmak çok zordu. Bu koşullarda mekanik saatlerin tasarımı başlamış oldu. İlk zamanlarda son derece hantal olup, 2 m³ civarında hacimli ve sadece kilise kulelerinde yer almaktaydı.

XIV. yüzyılda ev saatleri ortaya çıkmıştır. Bu saatler, kilise saatlerinin küçültülmüş kopyaları şeklinde olup, enerjilerini ipin ucuna asılı sarkaçlı ağırlıktan almaktaydılar. 1450 yılında ortaya çıkan ve sarkaç ağırlık yerine geçen zemberek, üreticileri masa saatleri yapmaya itmiş ve zaman içinde yatay balansın küçük ağırlıkta hareketlendirilmesi ile ilk ileri ya da geri olarak ayarlanabilen kontrol mekanizmasının geliştirilmesi sonucunda daha hassas saatlerin yapımı sağlanmıştır.

Galileo ve Burgi'nin en iyi öğrencilerinden Hollandalı Huyghens 1657 yılında bir pandül ile kontrol edilen bir saat tasarlayarak bir maşa sistemi yapmıştır. Huyghens 1675'de balans zembereğini keşfedince, günümüze kadar gelen balans çarkı ve zemberekli maşa sisteminin yapılmasına imkan vermiştir.

XVIII.yy.da okyanus haritacılığı, açık deniz gemiciliği zamanın ölçülmesinde daha hassas olabilmenin kesin adımlarını arttırmış, deniz aşırı zaman hesapları ile kesin olma hassasiyeti 1 saniye, diğer bir ifade ile ekvator üzerinde yaklaşık 464 mertebeye kadar düşmesine imkan vermiş ve deniz aşırı gemilerde kullanılacak saatlere ihtiyaç duyulması üzerine gemiler için ilk mekanik saatler imal edilmiştir. İngiltere, Fransa, Almanya, İtalya mekanik saat yapımının öncüsü olmuşlardır.

XVII. yy.da İsviçre'de saatçilik gelişmeye başlamış, 1601 yılında Cenevre'de ilk Saatçiler Esnaf Odası kurulmuştur. Mekaniklerin yeni elemanlarının keşifleri ile günlük, çalarlı, kronograf ve otomatik saatler icat edilmiş, hassasiyet ilerlemiş ve elektronik zaman göstericilerinin bulunması ile yeni seviyelere taşınmıştır.

Elektrikli ve Elektronik Saatlerin Gelişimi: İtalyan saat yapımcısı Zamboni, ilk elektrikli elektostatik temelli bir "pandule"ye sahip saat yapmıştır. 1930 yılında quartz kristalli saatler yapılmıştır. Mekanik saatten elektronik saatin yapılmasına kadar bir dizi icat yapılmış, 1952 yılında ABD'de Hamilton, Fransa'da Lip balanslı ve zemberekli ilk elektronik saati üretmişlerdir. Bu saatlerde zemberek yerine pil kullanılmış ve salınan balans bir mıknaatısla hareket eder olmuştur.

1960 yılında İsviçre’de Diyapozonlu Saat icat edilmiştir. Balans ve zembereği bir metal diyapozon (elektromagnetik bir osilasyon taşıyıcısı) ve bobinlerle, maşa ise 300 dişi olan bir dişli çark ve bir klik sistemi ile yer değiştirmiştir.

Transistörün keşfi daha küçük devrelerin yapılmasına, günümüzde en çok kullanılan elektronik saatlerin üretilmesine imkan vermiştir. İsviçre’de ilk quartz kol saati 1967 yılında imal edilirken Japonlar da Seiko Quartz Astron’u üretmişlerdir.

II. DÜNYA SAAT PİYASASI

II.1. Dünya Saat Pazarı

Gelişmiş ülkelerde kalite açısından genellikle İsviçre saatleri tercih edilmektedir. Kişilere prestij kattığı düşünülen pahalı klasik saatlerde hakim olan marka çoğunlukla bu saatlerdir.

Gençlerin tercih ettiği trendy markalarda ise Hong-Kong üretimi saatler ağırlıktadır. Orta yaş üst gelir grubu genelde klasik markalara, gençler ise moda markalara yönelmektedir. Ancak fiyatlar saat tercihinde önemli bir unsurdur. Lüks markalarda tercihler Rolex, Cartier, Bvulgari, Zenith, Hugo Boss, Omega'dan, klasik markalarda Nacar, Tissot, Longines, Seiko, Timex'ten ve moda markalarda ise DKNY, Guess, Diesel, Fossil, Reebok, Adidas, Nike'tan yana kullanılmaktadır.

Dünyadaki en büyük saat üreticileri LVMH (Louis Vuitton - Moet - Hennessy), Richmond (Cartier Grup), Swatch Grup, Hattori (Seiko Grubu), Citizen Grup ve Casio'dur. Lüks saat pazarını İsviçre elinde tutarken, moda markalarda Hong Kong ve Japonya lider durumdadır.

İsviçre'nin saat ihracatı 2003 yılında 10 milyar İsviçre Frankı (7.7 milyar dolar) olarak gerçekleşmiştir.

II.1.1. Saatin Kalbi İsviçre

Dünya saatinin eskimeyen merkezi olan İsviçre, tarihsel gelişimi içinde, saatleriyle uzun yıllar zirvede kalmış, ancak 70'lerin ortalarından itibaren Uzak Doğu'nun geliştirdiği quartz teknolojisinin tüm dünyada büyük kabul görmesinden ötürü İsviçre saat sanayii olumsuz etkilenmiştir. 80'lerden itibaren başlayan yeniden yapılanma çalışmaları sayesinde eskisi gibi olmasa da yeniden zirveye yerleşmeyi başarmıştır.

İsviçre saatçilik sektörünün tarihsel gelişimi aynı zamanda dünya saatçilik sektörünün gelişimine de ışık tutmaktadır.

Saat imalatı İsviçre'nin en eski endüstri dalıdır. Dünyanın ilk Saatçiler Derneği 1610 senesinde Cenevre'de kurulmuştur. Buna rağmen İsviçre saat endüstrisi zamanımızda klasik saatlerin yanısıra, modern saatlerin de üretilebildiği bir endüstridir. Ayda gezen ilk astronotlar da dahil olmak üzere hemen hemen tüm

olimpik oyunlar ve büyük spor olaylarındaki zaman ölçme görevi İsviçreli firmalara verilmiştir.

Önceleri, kuyumculuğu ile meşhur olan Cenevre, mücevheri ayıp kabul eden Reformist düşünce akımlarının etkisi ile saat üretimine sarılmış, dünyaca tanınmış dörtyüz senelik tarihi olan lüks saat üretiminin merkezi haline gelmiştir.

19. yüzyılda saat zanaatı kısmen de olsa bir endüstri kolu haline gelmiştir. İsviçre saat endüstrisinin bugün 30.000'i aşkın eleman çalıştırdığı gerçeği, dünyaca ünlü mekanik kronometreler için, en yüksek hassasiyette el işçiliğinin ne kadar gerekli olduğunun bir göstergesidir.

Bugün mali değeri bakımından dünyadaki saat üretiminin yarısından fazlası İsviçre'den gelmekte ve dünya saat ihracatçıları arasında İsviçre birinci sırada yer almaktadır.

Hassas mekanik saatlerin üretimi, çok uzun süreden beri var olan bir gelenektir. Ayrıca bu endüstri dalı sadece gelenekleri ile yaşamamaktadır. Her sene araştırmaya, uzmanların eğitime, yeni modellerin dizaynına ve servisine yatırım yapılmaktadır. Genç, dinamik ve yeni trendleri izleyen insanlar için tasarlanmış Swatch saatinin başarısı buna örnektir. Klasik, mekanik kronometreler ise tüm ülkelerde sanat, politika ve ekonomi dünyasının ileri gelenlerinin tercihlerini karşılamaktadır.

Türkiye'de birçok konuda olduğu gibi saat sektöründe de haksız rekabet yaşanmakta ve saat satıcıları tüm saatlerini İsviçre malı olarak satmaktadır. Bunun önüne geçebilmek için İsviçre saati temsilcileri orijinal saatlerin üzerinde 'Swiss Made' yazması gerektiğini belirtmektedir.

II.2. Dünya Saat Tüketimi

Her cep telefonu, her bilgisayar, hatta her mikrodalga fırının üzerinde bir saat bulunmasına rağmen kol saatleri hala yaşamın vazgeçilmez gereçleri arasında yer almaktadır. Saatler herkesin satın alabileceği fiyatlarla piyasaya sunulmasına rağmen, Vacheron Constantin, Patek Philippe ya da Audemar Piguet gibi ünlü marka firmaların ürettikleri saatler orta boy bir araba fiyatına satılmaktadır. Kalite saatleri 1500 doların altında almak adeta imkansız gibidir.

Albenisi olan kaliteli bir kol saati, zamanı bildirmekten öte kişinin zevkini ve klasını yansıtabilmekte bazen de ana baba yadigarı olarak çocuklarına intikal edebilmektedir.

Ünlü saat yapımcısı firmalar saatlerini spor saatler, takım elbiseyle takılan saatler ve "Grand Complications" adı verilen çok işlevli saatler olarak sınıflandırmakta ve koleksiyonlarını ona göre hazırlamaktadırlar. Son gruba pilot ya da denizci saatleri, kronograflar, tarih ve gün gösteren saatler de girmektedir.

Saatlerin tarihten de etkilendikleri bilinmektedir. Fransız Cartier firmasının ünlü "tank saati", I. Dünya Savaşında Fransa'yı savunan tank birliklerinden esinlenerek hazırlanmıştı. Rolex firmasının su geçirmez "Oyster" (istridye) saati ise Manş denizini geçen bir yüzücünün kolunda tüm yarışma boyunca başarıyla taşındıktan sonra ün kazanmıştır.

III. TÜRKİYE SAAT PAZARI

III.1. Tarihçesi

1477 yılında Fatih Sultan Mehmed'in Venedik'ten istediği ve getirttiği mekanik saatler XVI.yy.dan itibaren İstanbul'da yerli ustalarca imal edilmiştir. Osmanlılarda ilk mekanik saatin yapım tarihi 1556 yılına dayanır. Osmanlıların ilk mekanik saat yapımcısı İstanbul Rasathanesi'nin kurucusu ve Sultan III.Murad'ın müneccimbaşısı astronom Takiyüddin'dir.

Doğuda mekanik saat üzerine yazılmış tek eserin sahibi olan Takiyüddin, Osmanlı mekanik saatçilerinin gerçek piri olmuştur. Bugün bile ülkemizde saat konusunda yayımlanmış birkaç tamir bakım kitabı bir kenara bırakılırsa, tek teorik saat yapım kitabı "Takiyüddin'in El Kevakibu'd Dürriye fi'l Bengamatü'd Devriye" adlı eseridir. Kitabın iki yazmasından biri Paris Milli Kütüphanesi'nde, diğeri ise İngiltere'de Bodleian Kütüphanesi'ndedir. Bu kitap Osmanlı Teknoloji Tarihi'nin ilk yazılı eseri olarak kabul edilmektedir.

XVI.yy. başlarından itibaren mekanik saatlerle tanışan ve saraydan başlayıp toplumun diğer kesimlerine yayılan saatler Osmanlılarda halkın geniş kesimleri için ulaşılması güç bir lüks eşya olarak algılanmıştır.

İmparatorluğun Balkanlardaki topraklarında XVII.yy. ortalarında yapılmış olan saat kulelerinin Anadolu kentlerinde yapılmasına ancak değişimin başladığı XIX.yy.ın ilk yıllarında başlanmıştır. Avrupa'da ilk kez İtalya'da görülen saat kulelerinin XIV.yy. başlarından itibaren yaygınlaşmasına rağmen geç yapılmasının nedeni Osmanlı toplumunda zaman kavramının namaz vakitlerine göre ayarlanmasından kaynaklandığı şeklinde yorumlanmaktadır.

Bu itibarla, ilk saat kulelerinin bazılarında iki kadran alaturka, diğer ikisi alafranga saatleri işaret etmekteydi.

Osmanlı yönetimi zamanın verimli değerlendirilmesi düşüncesiyle, namaz vakitlerini esas alan zaman kavramının değiştirilmesi gerektiğine kanaat getirerek, batıda olduğu gibi daha detaylı bölümlendirmeye dayanan sisteme geçilmesini sağlamış ve halkın yaygın kullanımı için saat kulelerinin yapımını hızlandırmıştır.

Sözkonusu kuleler genellikle vilayet konağı, kaymakamlık ve belediye gibi kamu kurumlarının ve yerel yönetimlerin hemen yanı başında inşa edilerek, bu kurumların ve bunların çevresinde yer alan diğer kamu binalarında verilen hizmetlerin çalışma saatleri alafranga saat sistemine uygun hale getirilmiştir.

III.2. Türkiye'deki Saat Ticareti

Türkiye'de kol saati üretimi yapılmamaktadır. Dolayısıyla pazar tamamen ithalata bağlıdır.

1996 yılı başından itibaren Türkiye'nin Gümrük Birliği'ne girmesi, birçok sektörde olduğu gibi saat sektöründe de köklü değişimlerin yaşanmasına neden

olmuştur. İsviçre dahil Avrupa'dan gelen saatlerin gümrüğü sıfırlanmış, diğer ülkelerden gelen saatlerin de gümrüğü %4 olmuştur. Günümüzde Uzakdoğu'dan gelen saatlerde %3 gümrük uygulanmaktadır.

Bu durumda, saat ithalatçısı bütün firmalar dünyaya açılıp kendilerine marka bulmaya çalışmışlardır. Günümüzde ister İsviçre ister Uzakdoğu'da olsun mümessilliği alınmamış marka hemen hemen kalmamıştır. Doğal olarak, alınan bu mümessillikler, piyasamıza gelen saat miktarında büyük artışa yol açmış, saat arzında patlama yaşanmıştır. Yeterince perakende mağazası bulamayan ithalatçılar gerek ürün sergileme gerekse sermaye yetersizlikleri nedeniyle kendi meslek grubuna en yakın olan meslek gruplarına yönelerek, optik ve kuyumcu vitrinlerinde yer aramaya başlamışlar, diğer bir ifadeyle saatçilik mesleğini başka meslek gruplarının yan uğraşı haline getirmişlerdir.

İç piyasada satılamayan, konsinye olarak meslek dışı perakende mağazalara dağıtılan saatler zaman içinde saatçileri ihracata yönlendirmiştir. Günümüzde saat üreticisi olamayan Birleşik Arap Emirlikleri, İtalya gibi ülkeler milyonlarca adet saat ihraç etmektedir.

Sektörde yer alan bazı kişiler tarafından yılda yaklaşık 250 milyon dolarlık saat ithal edildiği belirtilmekle birlikte Odamız Bilgi Bankasından temin edilen ve DİE (Devlet İstatistik Enstitüsü) den derlenerek elde edilen verilere göre Ocak-Aralık 2003 yılında yalnızca 98 milyon dolarlık ithalat yapıldığı dış ticaret bölümündeki tablolarda görülmektedir.

Sektörün önde gelen firmalarıyla yapılan görüşmelerde, 250 milyon dolarlık rakamın son derece abartılı ve mesnetsiz olduğu, gerçekleri yansıtmadığı, ayrıca piyasaya kaçak ya da kayıtdışı saatin de girmediği iddia edilmektedir. Zira, İsviçre dahil Avrupa'dan yapılan tüm ithalata sıfır gümrük, Hong Kong dahil Uzakdoğu'dan gelen saatlere ise yalnızca %3 gümrük uygulandığı belirtilerek, piyasanın kaçak saate ihtiyaç duymadığı vurgulanmıştır.

Günümüzde her renk ve çeşitte üretilen kol saatlerinin 'işlevsel' özellikleri bakımından tüketicinin beklentilerini karşıladığına, ayrıca 'estetik' açıdan da yüksek standartlara sahip olduğuna ve trendleri belirleyen moda markalar, ilginç tasarımların sektöre renk getirdiğine işaret edilmektedir.

Modanın hızla değişmesine paralel olarak, tasarımlar, moda markalar da hızla değişmektedir. Ancak hızla değişen trendler, modalar, 'Klasikleşmiş Markalara" olan ilgiyi azaltmamakta, tam tersine, klasik markaların fiyatlarının yükselmesini engelleyememektedir. Klasik saatlerde pırlanta taşlı olanlar gibi özel tasarımlı saatlerin fiyatları milyon dolarlara kadar ulaşabilmektedir.

Türkiye'de kol saati üretimi yapılmıyor.....

Ülkemizde kol saati üretimi yapılmazken, masa ve duvar saati üreten çok sayıda firmanın olduğu belirlenmiştir. Kol saati dışındaki saatlerin pazar payının yüzde 30 civarında olduğu tahmin edilmektedir. İlk saat fabrikası 1968 yılında bekçi kontrol saatleri üretmek üzere Konyalı Saat tarafından kurulmuştur. Daha sonra bu

pazarda Regal Saat ve Aypaş Saat de yerini almıştır. Konyalı, meydan saati üretimini Nacar markasıyla yapmaktadır.

1968 yılında Türkiye'nin ilk saat fabrikasını açan Konyalı Saat, Quartz duvar saatleri ve makineleri üretimine geçmiş olup, aynı zamanda bugün birçok yabancı marka saatlerin distribütörlüğünü de yapmaktadır.

1980 yılında Varujyan Polat "Kienzle" markalı Quartz duvar saati makinasını, 1982 yılında ise Akçaylı firması "Tansa" markası ile Bimbamlı mekanik duvar saati makinasını ve "Hermle" marka Quartz duvar saati makinasını üretmiştir.

1987 yılında Aypaş saat firması "Aypaş" markalı Quartz duvar saati makinasının üretimine geçmiş ve halen quartz ve sessiz (sweep) duvar saati makinasının yanında "Galaxy" ve "RoyalCrown" markalı duvar saatlerini de üretmekte ve çeşitli ülkelere ihracat yapmaktadır.

Regal saat firması "Regal" ve "Apex" markası altında duvar saati üretip ihracat yapmakta olup, ayrıca geçmiş yıllarda "Velis" markası ile elektromekanik sarkaçlı duvar saati makinasının üretimini de gerçekleştirmiştir. 2003 yılında Tempo firması "Belissima" markası ile duvar saati üretimine başlamıştır. Newton firması da "Newton" markası ile duvar saati üretimi yapmaktadır. Bunlardan başka; promosyon amaçlı olarak markasız duvar saati üreten birçok firma mevcuttur. Hesas A.Ş., Türmak A.Ş., Alp A.Ş.-Kayseri, Limaksan, Akhan Promosyon ve Nokta Plastik bunlardan bazılarıdır.

İsviçre saat markası Swatch'ın Türkiye distribütörlüğü Eren Holding tarafından, Vacheron Constantin'in Türkiye distribütörlüğü ise Makpaş tarafından gerçekleştirilmektedir. Nida Saat "Time Force, Elle" kol saatlerinin, Akses İthalat "Polo Country" Kol saatlerinin, Köprü Dış Ticaret "Romanson" kol saatlerinin, Çınar Dış Ticaret "Citron" kol saatlerinin ve Dost Şirketler Topluluğu da "Belloni, Slazenger" kol saatlerinin Türkiye distribütörlüğünü yapmaktadırlar.

Piyasanın önde gelen firmaları taklit üretime en müsait ürün olan saatler konusunda tüketicileri uyararak, "orijinal bir saate sahip olmak için seçkin mağazalardan, garanti belgesi ve diğer evrak ile alışveriş yapılması gerektiği, zira, yerleşik bir saat mağazasının taklit marka satamayacağına" işaret etmektedir. Bunun yanında, garantinin işlerliğinin ve yedek parça desteğinin de araştırılması tavsiye edilmektedir. Bölge bölge farklılık gösteren folklorik zenginliğimiz saatlerimize de yansımakta olup, Doğu bölgelerinde sarı kaplama ve taşlı kadranların, Akdeniz sahillerinde sarı-beyaz ağırlıklı, Marmara civarında ise daha Avrupalı modeller tercih edilmektedir.

Türkiye'de saat sektörü gayri resmi olarak % 60 ihracat oranına sahiptir. Bu oranın % 40'ı Rus müşterilere satılmakta, ancak Rus turistlerin ülkeden çekilmesi ile saat sektörü zor günler yaşamaktadır.

İstanbul Toptancılar Çarşısı (İSTOÇ)'da kendilerine hırdavatçıların içinde yer gösterilen saatçiler, buraya rağbet etmeme nedenini "müşterilerinin yüzde 70'i ortak olan kuyumculardan ayrılmama" olarak göstermekte ve kuyumcuların İSTOÇ'a

gitmeleri durumunda saatçilerin de tüm sektör olarak komple taşınmasından yana tavır alacaklarını belirtmektedirler.

III.3. Türkiye'deki Saat İthalat ve İhracatı

III.3.1. Dış Ticaret için Tanım

SAATLERİN GTİP NOLARI

G.T.I.P. NO:	MADDE ADI:
91 13 90 90 2000	İnci/Kıymetli Taş; Sentetik/Terkip Yoluyla Elde Edilen Taşlardan Saat Kayışları
91 01 11 00 0000	Sadece Mekanik Göstergesi Elektrikle Çalışan Kol Saatleri
91 01 12 00 0000	Sadece Opto Elektronik Göstergesi Olan Elektrikle ÇALIŞAN Kol Saatleri
91 01 19 00 0000	Elektrikle Çalışan Diğer Kol Saatleri
91 01 21 00 0000	Otomatik Kurmalı Olan Kol Saatleri
91 01 29 00 0000	Diğer Kol Saatleri
91 01 91 00 0011	Elektrikle Çalışan Diğer Cep Saatleri
91 01 91 00 0012	Elektrikle Çalışan Diğer Kronometreler
91 01 91 00 0019	Diğer Cep Saatleri Ve Diğer Saatler
91 01 99 00 0011	Diğer Cep Saatleri
91 01 99 00 0012	Diğer Kronometreler
91 01 99 00 0019	Diğer Saatler
91 13 10 10 0000	Kıymetli Metallerle Kaplı Kol Saati Bilezikleri
91 13 10 90 0000	Kıymetli Metallerle Kaplama Metallerle Kaplı Kol SAATİ Bilezikleri
91 13 20 00 0011	Altınla Kaplanmış Olan Kol Saati Bilezikleri

III.3.2. Mevzuat

Kol Saatleri İthalatında Garanti Belgesi

31.12.2002/24980 tarih ve sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan İthalat: 2003/6 sayılı İthalinde Garanti Belgesi Aranacak Maddelere İlişkin Tebliğ, 28.02.2003/25034 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan söz konusu Tebliğ'de yapılan değişiklik ile aşağıda tarife pozisyonları ve isimleri verilen maddeler için ithalinde Garanti Belgesi aranacaktır.

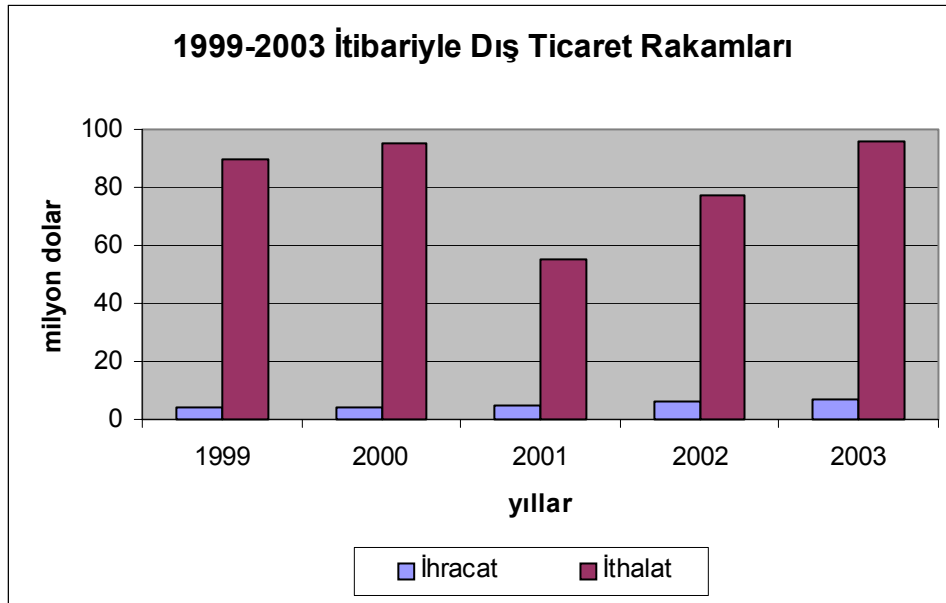
Bu Tebliğin yayımı tarihinden önce sevk edilmiş veya gümrük mevzuatı uyarınca gümrük idaresine sunulmuş ürünlerin ithali bu tarihten önceki mevzuat hükümlerine tabidir.

	Madde İsmi
9101.11.00.00.00	Sadece mekanik göstergesi olanlar
9101.12.00.00.00	Sadece opto-elektronik göstergesi olanlar (dijital)
9101.19.00.00.00	Diğerleri
9101.21.00.00.00	Otomatik kurmalı olanlar
9101.29.00.00.00	Diğerleri
9102.11.00.00.00	Sadece mekanik göstergesi olanlar
9102.12.00.00.00	Sadece opto-elektronik göstergesi olanlar (dijital)
9102.19.00.00.00	Diğerleri
9102.21.00.00.00	Otomatik kurmalı olanlar
9102.29.00.00.00	Diğerleri

III.3.3. Rakamlarla Dış Ticaret

2003 yılında toplam ithalat içinde ‘saat aksam ve parçalarının’ payı yaklaşık 690 bin dolardır. Bu rakam 2004 yılının ilk 4 ayı için elde edilen verilere göre değerlendirildiğinde saat ve aksam parçalarının ithalat içindeki payının oldukça arttığı söylenebilir.

Yukarıda görüldüğü üzere GTİP numaralarına göre 91 numaralı fasılda yer alan “Saatler ve Bunların Aksam ve Parçaları”nın dış ticareti aşağıdaki grafikte gösterilmiştir:

Bu grafiğe göre Türkiye'nin saat ve bunların aksam ve parçalarına ilişkin ihracat değeri 1999-2003 yılları arasında artış göstermiştir. Buna rağmen ithalat ve ihracat değerleri arasındaki fark ithalat lehine oldukça yüksektir. 1999 ve 2000 yıllarında ithalat rakamları artarken 2001 yılında ithalat rakamlarında bir önceki yıla göre yaklaşık olarak %40 düşüş yaşanarak 94 milyon dolardan 53 milyona düşmüştür. İthalat rakamlarındaki bu hızlı düşüşün nedeni olarak, Türkiye'nin 2001 yılında yaşamış olduğu ekonomik kriz gösterilebilir. 2002 ve 2003 yıllarında ekonomiyi yeniden canlanmasına bağlı olarak ithalat yeniden artmış, 2003 yılındaki

ithalat değeri yaklaşık olarak 2000 yılından geręekleşen ithalata yakın bir değere ulaşmıştır. İthalatta yaşanan dalgalanmalara rağmen Türkiye'nin ihracatı her yıl bir önceki yıla göre yaklaşık olarak %25 gibi bir oranla istikrarlı bir şekilde artmaya devam etmiştir.

GTİP NOLARI İTİBARIYLA İTHALAT (OCAK-ARALIK 2003)

ÜRÜN ADI	MİKTAR (ADET-KG)	DEĞER (\$)
Sadece Mekanik Göstergesi Elektrikle Çalışan Kol Saatleri	113.117	5.944.408
Sadece Opto Elektronik Göstergesi Olan Elektrikle Çalışan Kol Saatleri	39.262	19.968
Elektrikle Çalışan Diğer Kol Saatleri	435	35.268
Otomatik Kurmalı Olan Kol Saatleri	401	1.343.790
Diğer Kol Saatleri	3023	44.847
Diğer Cep Saatleri ve Diğer Saatler	3	437
Diğer Saatler	4973	859.684
Kıymetli Metallerle Kaplı Kol Saati Bilezikleri (Kg)	4	6.364
Kıymetli Metallerle Kaplama Metallerle Kaplı Kol Saati Bilezikler (Kg)	9	11.503
Altınla Kaplanmış Olan Kol Saati Bilezikleri (Kg)	1	109
Elektrikle Çalışan Diğer Kronometreler	124	470
Diğer Kronometreler	2	4.647
TOPLAM		8.271.495

Türkiye'nin yapmış olduğu saat ithalatının yaklaşık olarak %70'ini sadece mekanik göstergesi elektrikle çalışan kol saatleri almıştır. Otomatik kurmalı olan kol saatleri ise toplam ithalatın yaklaşık %15'ini oluşturarak ikinci sırada gelmektedir.

GTİP NOLARI İTİBARIYLA İHRACAT (OCAK-ARALIK 2003)

ÜRÜN ADI	MİKTAR (ADET-KG)	DEĞER (\$)
Sadece Mekanik Göstergesi Elektrikle Çalışan Kol Saatleri	17.468	2.414.797
Elektrikle Çalışan Diğer Kol Saatleri	2.505	4.492
Diğer Kol Saatleri	15108	801.348
Diğer Cep Saatleri ve Diğer Saatler	998	77.335
Diğer Saatler	3.114	227.384
Kıymetli Metallerle Kaplı Kol Saati Bilezikleri	3	21.918
TOPLAM		3.547.274

İhracat rakamları incelendiğinde yaklaşık %70'lik bir oranla sadece mekanik göstergesi elektrikle çalışan kol saatleri toplam ihracat içinde en büyük payı almıştır.

GTİP'TE YER ALAN HERBİR KALEMİN ÜLKELER İTİBARIYLA İTHALAT VE İHRACATLARI (Ocak-Aralık 2003)

i. Sadece Mekanik Göstergesi Elektrikle Çalışan Kol Saatleri İthalatı

ÜLKE ADI	MİKTAR (ADET)	DEĞER(\$)
A.B.D.	1.710	1.108.831
ALMANYA	78	3.329
ÇİN	103.760	280.035
DANİMARKA	1	926
FRANSA	40	2.065
HOLLANDA	100	1.732
İSPANYA	3.216	12.015
İSVİÇRE	3.750	4.526.335
İTALYA	246	7.728
TAYLAND	216	1.412
TOPLAM	113.117	5.944.408

Türkiye'ye en fazla ithalatı gerçekleştirilen sadece mekanik göstergesi elektrikle çalışan kol saatlerinin ithalat içindeki payı ülke bazında ele alınırsa ilk sırayı %80 gibi bir oranla İsviçre almaktadır. İthalatta ikinci sırayı %18 ile ABD alırken, %4 ile Çin üçüncü sırada gelmektedir. Miktar olarak incelendiğinde 103.760 adet ile Çin birinci sırada gelirken değer olarak ülkeler arasında üçüncü sırayı alması, Çin'den ithal edilen bu saatlerin birim fiyatlarının düşük olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Sadece Mekanik Göstergesi Elektrikle Çalışan Kol Saatleri İhracatı

ÜLKE ADI	MİKTAR (ADET)	DEĞER(\$)
A.B.D.	9.460	1.331.950
A.B.D. VİRJİN AD	136	64.501
AHL SER.B.	346	10.317
ALMANYA	371	58.177
AVUSTRALYA	47	13.387
B.A.E.	200	500
FAS	100	250
FRANSA	59	17.671
GÜNEY AFRİKA	13	4.141
HOL.ANTİLLERİ	223	42.082
İNGİLTERE	548	112.417
İNGL.VİRJ.AD.	61	10.721
İRLANDA	2	299

İSRAİL	555	85.519
İSVİÇRE	18	6.515
İTALYA	2.433	271.535
JAPONYA	242	278.004
K.K.TURK CUM.	432	204
K.ÜLKE. VE BÖL.	100	250
KANADA	6	3.581
LÜBNAN	200	500
MACARİSTAN	21	840
MEKSİKA	374	38.659
PANAMA	20	1.373
ROMANYA	33	14.869
SUUDİ ARAB.	500	1.250
YEMEN	200	500
YUGOSLAVYA	170	208
YUNANİSTAN	598	44.577
TOPLAM	17468	2.414.797

Sadece mekanik göstergesi elektrikle çalışan kol saatlerinde toplam ihracatın yarısından fazlası ABD'ye yapılmıştır. İkinci sırada gelen Japonya'nın toplam ihracat içindeki payı ise yaklaşık olarak %11'dir.

ii. Sadece Opto Elektronik Göstergesi Olan Elektrikle Çalışan Kol Saatleri İthalatı

ÜLKE ADI	MİKTAR/ADET	DEĞER(\$)
A.B.D.	7	189
ÇİN	39.255	19.779
TOPLAM	39.262	19.968

iii. Elektrikle Çalışan Diğer Kol Saatleri İthalatı

ÜLKE ADI	MİKTAR/ADET	DEĞER(\$)
ALMANYA	6	193
İNGİLTERE	168	2.703
İSVİÇRE	18	30.714
TAYLAND	243	1.658
TOPLAM	435	35.268

Toplam ihracat içinde yaklaşık %90'lık payı ile ilk sırada yer alan İsviçre, ithalat miktarı açısından 18 adet ile son sırada yer almaktadır. İsviçre'den ithal edilen elektrikle çalışan kol saatlerinin birim fiyatı, ithalat yapılan diğer ülkelere göre oldukça yüksektir.

Elektrikle Çalışan Diğer Kol Saatleri İhracatı

ÜLKE ADI	MİKTAR/ADET	DEĞER(\$)
IRAK	805	1.412
K.K.TURK CUM.	40	231
LİBYA	195	394
URDUN	1147	1.896
YUGOSLAVYA	318	559
TOPLAM	2505	4.492

iv. Otomatik Kurmalı Olan Kol Saatleri İthalatı

ÜLKE ADI	MİKTAR/ADET	DEĞER(\$)
ALMANYA	7	659
İNGİLTERE	80	112
İSVİÇRE	314	1.343.019
TOPLAM	401	1.343.790

v. Diğer Kol Saatleri İthalatı

ÜLKE ADI	MİKTAR/ADET	DEĞER(\$)
HONG KONG	2880	9.492
İSVİÇRE	9	34.685
TAYLAND	134	670
TOPLAM	3023	44.847

Diğer Kol Saatleri İhracatı

ÜLKE ADI	MİKTAR/ADET	DEĞER(\$)
A.B.D.	1527	471.365
AHL SER.B.	614	127.315
BULGARİSTAN	4051	3.226
FRANSA	353	9.142
IRAK	5558	15.677
İSRAİL	829	1.732
İSVİÇRE	217	20.062
K.K.TURK CUM.	812	41.984
K.ÜLKE. VE BÖL.	10	280
KAZAKİSTAN	83	19.288
ROMANYA	391	1.376
RUSYA	24	153
SİNGAPUR	539	89.638
YUGOSLAVYA	100	110
TOPLAM	15108	801.348

vi. Diğer Cep Saatleri ve Diğer Saatler İthalatı

ÜLKE ADI	MİKTAR/ADET	DEĞER(\$)
ALMANYA	3	437
TOPLAM	3	437

Diğer Cep Saatleri ve Diğer Saatler İhracatı

ÜLKE ADI	MİKTAR/ADET	DEĞER(\$)
AZERBAYCAN	5	291
İSVİÇRE	993	77.044
TOPLAM	998	77.335

vii. Diğer Saatler İthalatı

ÜLKE ADI	MİKTAR/ADET	DEĞER(\$)
ALMANYA	30	4.521
AVUSTURYA	6	493
FRANSA	10	105
İNGİLTERE	271	2.994
İSVİÇRE	4524	835.478
İTALYA	132	16.093
TOPLAM	4973	859.684

Diğer Saatler İhracatı

ÜLKE ADI	MİKTAR/ADET	DEĞER(\$)
A.B.D.	137	62.887
AHL SER.B.	247	42.065
ANTALYA SER.B.	456	76.153
BURSA SER.BÖLGE	30	408
İSRAİL	1531	3.273
K.K.TURK CUM.	39	6.982
KAZAKİSTAN	2	297
MISIR	317	600
RUSYA	60	1.891
SİNGAPUR	295	32.828
TOPLAM	3114	227.384

viii. Kıymetli Metallerle Kaplı Kol Saati Bilezikleri İthalatı

ÜLKE ADI	MİKTAR/KG	DEĞER(\$)
HONG KONG	1	238
İSVİÇRE	4	6.126
TOPLAM	4	6.364

Kıymetli Metallerle Kaplı Kol Saati Bilezikleri İhracatı

ÜLKE ADI	MİKTAR/KG	DEĞER(\$)
A.B.D.	3	21.918
TOPLAM	3	21.918

ix. Kıymetli Metallerle Kaplama Metallerle Kaplı Kol Saati Bilezikler İthalatı

ÜLKE ADI	MİKTAR/KG	DEĞER(\$)
ALMANYA	1	523
FRANSA	1	282
İSVİÇRE	9	10.698
TOPLAM	9	11.503

x. Altınla Kaplanmış Olan Kol Saati Bilezikleri İthalatı

ÜLKE ADI	MİKTAR/KG	DEĞER(\$)
İSVİÇRE	1	109
TOPLAM	1	109

xi. Elektrikle Çalışan Diğer Kronometreler İthalatı

ÜLKE ADI	MİKTAR 2	DEĞER(\$)
A.B.D.	124	470
TOPLAM	124	470

Diğer Kronometreler İthalatı

ÜLKE ADI	MİKTAR 2	DEĞER(\$)
İSVEÇ	2	4.647
TOPLAM	2	4.647

IV. DEĞERLENDİRME, SONUÇ VE YORUMLAR

Saatler, 1930'lu yıllarda, çok az kişinin sahip olup taşıyabildiği, değerli birer eşya idiler. II.Dünya Savaşı'nın ardından gelen hızlı sanayileşme diğer pek çok sektörde olduğu gibi saatçilikte de seri imalata imkan vererek, insanların kol saati kullanmaya başlamasını sağlamıştır.

Eskilerde kola takılan bir saat 20-25 yıl sahibine hizmet ettikten sonra ikincisinin alınması gündeme gelirdi. 1960'larda moda dünyasının önem kazanmasıyla birlikte giyim yanında onu tamamlayan aksesuarların öne çıkması, saatlerin de böyle bir aksesuara dönüşmesi kişilerin, özellikle kadınların kullandığı saat tip ve sayısını arttırmıştır. Gündüz kullanılan saatler, gece saatleri, spor saatleri, giyilen kıyafetin renk ve biçimine uygun saatlerin alınması ile saat modası gelişmeye başlamıştır.

Takı modasına göre de değişen saatler sarı altından, beyaz altın ve platine dönüşmeye başlamış, ardından biocolor saatlere ve şimdilerde çelik saatlerin yaygın kullanımına yol açmıştır.

Saat modasının hızla yayılması, moda dünyasının ünlü mücevher firmalarının da ilgisini çekmiş, ürettikleri mücevherlere uygun saat üretmeye başlamışlardır. Değerli maden ve taştan üretilen ürünler olup, Piaget, Patek Philippe ve Vacheron Constantin gibi prestij saatleri olan markalara yaklaşmayı başarmışlardır. Christian Dior, Gucci, Hermes, Ferre ve Givenchy gibi ünlü modacı firmalar da 70'li yıllardan itibaren saat işine girmeye başlamışlardır.

Saat imalatı denilince İsviçre, İsviçre denilince saatin akla geldiği kabul gören bir gerçektir. Bir çok ülkenin olduğu gibi Türkiye'nin de saat ithalatında İsviçre ilk sırada yer almaktadır. Ancak buradan piyasada çok miktarda İsviçre saati olduğu sonucu çıkarılamaz. Çünkü İsviçre saatlerinin birim fiyatlarının çok yüksek olması – ithalat miktarları düşük olmasına rağmen – ithalat içinde aldıkları payın yüksek olmasına neden olmaktadır. Son yıllarda her sektörde olduğu gibi saat sektöründe de ucuz seri üretimi nedeniyle piyasaya giren ve rağbet gören Uzakdoğu ürünleri, miktar olarak çok daha fazla sayıda ithal edilmektedir. İsviçre, saat sektöründe üstünlüğünü devam ettirebilmek ve ayrıcalık yaratmak için yeniden klasik mekanik saatlerin üretimine dönüş yapmıştır.

Bu arada, Fransız Louis-Vuitton-Moet-Hennessy-LVMH grubunun Zenith saatlerini satın alması Louis-Vuitton'un saat piyasasında daha iddialı konuma geçme arzusunu göstermektedir. Tamamen Fransız sermayesi olan sözkonusu grup tüm saat imalatını İsviçre'de yaptırmaktadır.

Kol saati üretiminin olmadığı ülkemizde ise yalnızca duvar ve masa saati üreticisi bulunmaktadır. Buna rağmen, piyasada saat ticaretinin yoğun olduğu hatta az da olsa ithal edilen bazı saatlerin ihracatı da yapılabilmektedir. Sözkonusu ihracat, ülkemizde İsviçre ve Fransa'nın ünlü marka saatlerinin distribütörleri tarafından yapılmaktadır. İsviçre'nin dünyaca ünlü saatleri dünyanın her yerinde bulunan distribütörleri aracılığıyla gerçekleştirilmektedir.

IV.1.SORUNLAR:

IV.1.1.Taklit Saatler

Üretim girdi maliyetlerinin son derece ucuz olduğu Uzakdoğu'da başta Rolex ve Gucci olmak üzere dünyaca ünlü tüm marka saatlerin taklitleri üretilmektedir. Tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde bu tür taklit saatler ithal edilmekte ve tüketiciler tarafından beğeniyle satın alınmaktadır. Bu durumda orijinal saat satışları doğal olarak azalmaktadır.

Sektör temsilcileri tüketicileri uyararak taklit saatlerin bir kısmının adeta orijinali gibi olduğuna ve zaman zaman orijinal zannedilerek pahalı fiyata da satılabildiğine dikkat çekmektedirler.

i) Kordon fiyatına satılan saatler tüccarı - esnafı mağdur ediyor

İşportada kordon fiyatına satılan, Rus ve Japon malı adı altında yurda getirilen bu saatler, saatçileri zor durumda bırakmaktadır. Bu saatler ucuz olduğu için halk tarafından büyük ilgi görmektedir. Ancak yurtdışından getirilip kaçak olarak piyasaya sürülen ithal saatlerin ülkeyi çöplüğe döndürdüğü, piyasadaki kalitesiz ve ucuz saatler yüzünden saatçilerin mağdur olduğu ve rekabet gücünü yitirdiği açıktır.

Ucuz diye rağbet edilen ancak garanti belgesi ve standardı olmayan bu saatler kısa bir süre sonra bozulduğundan tüketicileri mağdur etmektedir.

"Türk Ticaret Yasası"nda kalitesiz malların ülkemize getirilmesini engelleyen bir hüküm olmaması nedeniyle mevcut yasanın tekrar gözden geçirilmesi ve denetimlerin artırılması sektör temsilcileri tarafından talep edilmektedir.

ii) İşporta saatleri alerjiye neden oluyor

İşportadaki saatlerin sağlığa da zararlı olduğu, bu saatlerin kaplamalarının sağlıksız maddelerden yapıldığı için kolda ve bilekte alerjik rahatsızlıklara neden olma risklerinin çok yüksek olduğu belirtilmektedir.

iii) Saat Yerine Geçebilen Ürünler: Cep telefonları saatin pabucunu dama atıyor

Türkiye'de yaşayan her üç kişiden biri zamanı öğrenmek için artık kol saati yerine cep telefonuna bakmayı tercih etmektedir. Saat satıcıları cep telefonları yüzünden satışlarının yüzde 20 oranında azaldığını, Turkcell, Telsim ve Aria'nın ülkemizdeki toplam abone sayısının 30 milyona yaklaştığı belirtilmektedir. İstanbul Sirkeci'de saat esnafı ekonomik krizin yanısıra cep telefonu yüzünden de saat satışlarının sekteye uğradığına dikkat çekmektedir.

Özellikle data-banklı saat satışının aynı işi yapabilen cep telefonlarından sonra bıçak gibi kesildiğini ve cep telefonu yüzünden azalan satışların %15 ile %20 arasında değiştiği, buna bağlı olarak sadece son üç ayda 50 saatçinin işyerini kapatmak zorunda kaldığı ifade edilmektedir.